

Пицола Сергій Євгенійович,
*аспірант кафедри професійної
освіти та технологій сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ФОРМУВАННЯ ЗДЖОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ У УЧНІВ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ)

За сучасної економічної ситуації в Україні значно зросли вимоги до професійної підготовки майбутніх працівників. Роботодавці бажають отримувати фахівців максимально високої професійної кваліфікації. Процес підготовки таких фахівців починається у професійно-технічному навчальному закладі. Вирішення даної проблеми безпосередньо залежить від працівників освітньої сфери, бо саме від професійної компетентності викладача залежить формування конкурентоздатності та ключових вмінь та навичок учнів.

Також рівень професійно-технічної освіти залежить від результативності запровадження інноваційних технологій на уроках виробничого навчання, що ґрунтується на пошуках нових методів та способів вдосконалення вмінь та навичок майбутніх робітників. Ринок праці визначає потребу у кваліфікованих фахівцях з високим рівнем професійності і саме освітня інноваційна діяльність має сприяти підвищенню конкурентоспроможності випускників училища. Робота майстра виробничого навчання полягає в тому, щоб навчити учнів професійної майстерності. Педагоги повинні відчувати, що їх робота і відповідальність за неї необхідні учням, що майстерність педагога потрібна тим, кому завтра будувати майбутнє країни. Усвідомлення цього починається з виконання кожним педагогічним працівником свого професійного обов'язку.

Професійне навчання сприяє вихованню в учнів творчого ставлення до праці, вміння самостійно приймати те чи інше рішення, застосовувати на практиці здобуті знання тощо. Одне тільки те, що професійна підготовка учнів проходить у спеціальних приміщеннях — майстернях, де майстер дає

інформацію про сучасне виробництво, сприяє формуванню та усталенню інтересів до обраних професій, є найважливішим етапом для якісного формування в учнів мотивів подальшої професійної адаптації, уявлень про основні, найнеобхідніші на даний час регіону, галузі практичної діяльності, основи сучасного виробництва, існуючий професійний попит на робітничі професії.

Одним із провідних напрямів розвитку освіти в Україні є формування здоров'язбережувальної культури учнів у професійно-технічному навчальному закладі. Саме тому визначального значення набуває розвиток здоров'язбережувальної спрямованості діяльності викладачів ПТНЗ. Такий розвиток передбачає формування в педагогів ціннісних установок і стійких мотивацій до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів. Цей компонент являє собою комплекс дій, спрямованих на розвиток системи цінностей особистості педагога (провідна цінність — здоров'я), які мотивують його до здоров'язбережувальної діяльності та до активного залучення до цієї діяльності учнів. Проявляється це в інтересі та потребах викладача (майстра в/н) ПТНЗ до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів. До основних завдань цього компоненту належать: формування в учнів стійкої особистої мотивації на збереження та зміцнення здоров'я; прийняття здорового способу життя як більш раціонального способу реалізації своїх професійних планів; формування в учнів навичок здоров'язбережувальної організації інтелектуальної діяльності, а також профілактики нервово-емоційної та психологічної втоми; формування в учнів уявлення про збереження здоров'я в ході майбутньої професійної діяльності; розвиток уміння самостійно орієнтуватися в питаннях збереження індивідуального здоров'я й здоров'я оточуючих; формування в учнів ієрархії життєвих цінностей, у якій здоров'я займає одне з провідних місць [3, с. 304].

Реалізація Законів України «Про освіту» [1], «Про професійно-технічну освіту» [2] та перехід професійно-технічних навчальних закладів України на зміст і структуру навчання, викладені у Державних стандартах професійно-

технічної освіти, потребують змін у процесі навчання й виховання учнів, розробки нових підходів до формування у них учнів високого рівня професійної компетентності.

Зважаючи на вимоги Державних стандартів професійно-технічної освіти, процес розробки робочих навчальних програм та планів уроків повинен включати підготовку викладача до формування в учнів мотивації до дбайливого ставлення до життя та здоров'я, сталої мотиваційної установки на здоровий спосіб життя як провідної умови збереження й зміцнення здоров'я, стійких переконань щодо пріоритету здоров'я як основної умови реалізації фізичного, психічного, соціального та духовного потенціалу людини з урахуванням її індивідуальних особливостей, навчанню методам самозахисту в умовах загрози для життя, самооцінки й контролю стану та рівня здоров'я протягом усіх років навчання та протягом життя.

Зрозуміло, що для виконання відповідних завдань у викладача також мають бути сформовані мотивація на збереження здоров'я (свого й учнів), цілісна система цінностей, у якій здоров'я має займати одне з провідних місць, необхідна база знань із проблеми здоров'язбереження відповідно до специфіки професій, за якими здійснюється підготовка у конкретному професійно-технічному навчальному закладі, а також відповідні вміння й навички, необхідні для здійснення здоров'язбережувальної діяльності.

Сучасні дослідження з проблеми здоров'язбереження та реальний рівень стану здоров'я вчителів засвідчують, що особисте розуміння сутності здоров'я як цінності залишається в педагогів на досить низькому рівні. Високе психофізіологічне й емоційне навантаження, порушення режиму праці та відпочинку, нераціональне харчування, гіподинамія, криза моральних цінностей, невпевненість у своєму майбутньому, зміна місця мешкання та багато інших факторів вимагають від педагога мобілізації сил для адаптації до нових умов проживання й подолання складних життєвих ситуацій [3, с. 304].

Відтак освітнє середовище навчального закладу має стати провідним чинником професійного й особистісного розвитку педагога, адже саме це

середовище охоплює комплекс природних і соціальних факторів, які можуть впливати прямо чи опосередковано на якість життя й професійну діяльність майстра виробничого навчання і викладача.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про професійно-технічну освіту».
3. Поліщук. Н. М. Поетапна реалізація моделі підготовки вчителя в системі післядипломної освіти до розвитку здоров'язберезувальної компетентності учнів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 5 (31).